

Мирослава Циганик

ЗБІРКА ЯКОВА ГОЛОВАЦЬКОГО “НАРОДНІ ПІСНІ ГАЛИЦЬКОЇ ТА УГОРСЬКОЇ РУСІ”: ІСТОРІЯ УКЛАДАННЯ

Висвітлено основні віхи праці Я. Головацького над підготовкою до видання збірки “Народні пісні Галицької та Угорської Русі”. Відтворено маршрути фольклористично-етнографічних мандрівок Я. Головацького. Акцентовано на фольклористичному наповненні збірки, зазначено інформантів Я. Головацького. Звернено увагу на заслуги О. Бодяньського на друківанні цієї фольклористичної праці Я. Головацького.

Ключові слова: українська усна словесність, фольклористично-етнографічна мандрівка, збирацька діяльність, інформант, фольклор Галичини й Закарпаття.

1830-ті рр. в історії української культури – це епоха формування романтичної парадигми світосприймання та національного відродження, речниками якої у Східній Україні стали Г. Квітка-Основ'яненко та діячі “харківської школи романтиків” (визначення А. Шамрая), а на західно-українських землях – учасники “Руської трійці”. Завдяки діяльності цього гуртка в історію української фольклористичної науки ввійшла така яскрава та неординарна постать, як Яків Головацький, який не лише вірив у краще майбутнє та відродження свого народу, а й усіляко його стимулював. Він увійшов до плеяди українських фольклористів, які заклали підвалини розвитку науки про українську усну словесність.

Творча спадщина Я. Головацького, його фольклористична діяльність, значення у розвитку української усної словесності переважно розглядаються побіжно, а тому постать цього фольклориста ще не була предметом спеціального наукового дослідження. Актуальність осмислення уснословеснознавчого доробку Я. Головацького передусім пов'язана з недостатньою вивченістю змісту і спрямованості головного видання вченого – збірки “Народні пісні Галицької та Угорської Русі”, зокрема історії її укладання та системного дослідження.

Наукова новизна роботи в тому, що основні віхи творчої праці Я. Головацького над збіркою “Народні пісні Галицької та Угорської Русі” проаналізовано із залученням низки архівних джерел, які дали змогу виявити нові грані в історії її укладання.

Історіографія проблеми. Першу комплексну монографію про Я. Головацького написав знаний свого часу “московфіл” В. Ваврик [1]. У своїй праці, що є своєрідним панегіриком Головацькому-московфілу, він оминув заслуги вченого в справі пробудження національної свідомості українського народу та його діяльність у “Руській трійці”. Позитивним у монографії є те, що автор найширше (щоправда, без критичного аналізу) висвітлив фольклористично-етнографічну діяльність Я. Головацького, підготував бібліографічний список праць вченого. У подібному ключі діяльність Я. Головацького інтерпретував відомий львівський славіст та фольклорист І. Свенціцький [2]. Чимало зробив для наукового дослідження постаті Я. Головацького академік К. Студинський, який опублікував дві книги листування Я. Головацького 1835–49-х і 1850–62-х рр. [3; 4]. У своїх ґрунтовних передмовах К. Студинський акцентував на консерватизмі Я. Головацького, гостро критично оцінював його працю останніх років життя. Негативно ставився до відступництва від українства та відречення Я. Головацького від української мови видатний хорватський славіст В. Ягич [5]. Чимало зусиль для вивчення творчої спадщини фольклориста доклав М. Возняк [6; 7; 8], який опублікував низку фольклористичних та етнографічних праць вченого, а також джерел до його біографії.

Постать Я. Головацького найчастіше фігурує у численних дослідженнях про діяльність “Руської трійці”. Тут варто назвати праці І. Панькевича [9] та О. Петраша. Значний внесок у дослідження фольклористичного доробку упорядника збірки “Народні пісні Галицької та Угорської Русі” зробив Р. Кирчів, який у 1990 р. опублікував ґрунтовну монографію “Етнографічно-фольклористична діяльність «Руської трійці»” [10], в якій всебічно окреслив і творчу діяльність Я. Головацького. Автор монографії подавав не лише біографічну інформацію про одного з членів “Руської трійці”, а й окреслив усю територію мандрівок фольклориста, проаналізував народознавчий доробок вченого. Ця праця нині є найповнішим та найглибшим науковим аналізом фольклористичної діяльності Я. Головацького.

Темою дослідження є з'ясування особливостей фольклористичних поглядів Я. Головацького, специфіка його творчої співпраці з багатьма українськими фольклористами у процесі укладання збірки “Народні пісні Галицької та Угорської Русі”.

Завданням статті є висвітлення обставин публікування праці Я. Головацького “Народні пісні Галицької та Угорської Русі”, географії збирацької роботи фольклориста, ролі та значення інших людей в історії укладання чотири томника.

Збірка Я. Головацького “Народні пісні Галицької та Угорської Русі” [11], яка вийшла друком у Москві в 1878 р., належить до фундаментальних пам’яток української фольклористики. У ній уперше представлено значну кількість пісенного фольклору переважно із Західної України. Про таке видання Я. Головацький мріяв ще відтоді, як до його рук потрапила збірка українських народних пісень М. Максимовича у 1827 р.

Всеслов’янське національне відродження початку ХІХ ст. та зацікавлення, зокрема і членів “Руської трійці”, народною творчістю спонукали М. Шашкевича, І. Вагилевича та Я. Головацького до масштабних фольклористично-етнографічних мандрівок. Перші фольклористичні експедиції Я. Головацького відбулися навесні 1833 р., коли дослідник упродовж трьох тижнів пішки пройшов Стрийщину, зайшов у Станіславщину (тепер Івано-Франківщина), побував у Галичі, Коломиї, а закінчив експедицію на Буковині. Я. Головацький залучив до співпраці багато місцевих поціновувачів народної словесності, зумів пробудити в них інтерес до фіксування фольклорних творів. Водночас фольклорист побачив, що цього матеріалу не достатньо для видання об’ємної збірки, а тому велику увагу приділив вишукуванню фольклорних текстів в опублікованих та рукописних збірниках. Отже, історія збірки Я. Головацького є цікавою сторінкою в історії української усної словесності, а сама збірка поживила фольклористичну діяльність збирачів-аматорів та відкрила якісно новий етап у подальшому розвитку фольклористики як науки.

Процес збирання матеріалу, його опрацювання, впорядкування і друкування збірки “Народні пісні Галицької та Угорської Русі” Я. Головацького тривав з 30-х по 70-і рр. ХІХ ст.: “Народними піснями я займався в продовж сорока років” [12, с. 31]. Я. Головацький писав О. Пипіну, що “уже в 1839 році у нас було на два томи народних пісень, нами зібраних і записаних у більшій частині із уст народу під час наших подорожей по Галицькій і Угорській Русі” [12, с. 24]. У 1840 р. Я. Головацький посилено працював над укладанням збірки, показував її І. Срезневському, який у той час перебував у Львові [13, с. 270]. Цього самого року Я. Головацький відвідав Перемишль, де познайомився з єпископом Іваном Снегурським, якому також показав свою збірку пісень: “То бив І том і половина ІІ справжнього (із р. 1878) видання «Народних пісень Галицької та Угорської Русі»” [13, с. 271]. Вже 1843 р. збірка пісень Я. Головацького збільшилася до двох томів, що зазначив І. Вагилевич: “Чув я, що Ти маєш Збірник пісень південно-руських на ІІ Ч., видавай їх якнайшвидше – бо лише Ти потрапиш подати їх пригожо, і для мене придало би ся розглядіти їх для Символіки” [3, с. 86].

За словами фольклориста, до збірки ввійшли “все пісні, зібрані із уст світу в різних сторонах Галицької Русі” [14, с. 125]. Праця складається із власних записів Я. Головацького, зроблених у 30–40-х роках ХІХ ст., фольклорного матеріалу інших збирачів переважно з Галичини, зокрема й рукописних збірок, а також пісенного матеріалу, що був опублікований в інших виданнях.

Основу майбутньої публікації склали власні фольклорні записи Я. Головацького: це був перший том (“Думи і думки”) і частина другого (“Пісні обрядові й плясові”) [15, с. 5]. Біографічні дані Я. Головацького і збережені архівні матеріали дають змогу простежити особливості фольклористично-пошукового шляху дослідника. Я. Головацький одним із перших західноукраїнських фольклористів чітко окреслив важливість і значущість народознавчих мандрівок та, поставивши перед собою мету “іти в народ”, успішно втілював її в життя впродовж 30–40-х рр. ХІХ ст.

Я. Головацький розпочав свою збирацьку діяльність із рідного села Чепелі Золочівської округи (нині Бродівського р-ну Львівської обл.). У 1833 р., як уже йшлося, фольклорист вирушив у пішу трижильне подорож, охопивши велику територію прикарпатського Подністров’я, Покуття, частину західної Буковини, Поділля й Опілля (Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька і Тернопільська області). Друга подорож відбулася через рік – навесні 1834 р. Разом з І. Вагилевичем Я. Головацький вирушив до графа Тарновського. Маршрут пролягав зі Львова на північний захід до Дзікова через м. Городок, Судову Вишню, Перемишль, Ярослав, Пшеворськ, Соколув, Рудник, Розвадув. Під час третьої мандрівки влітку 1834 р. Я. Головацький вирушив зі Львова в гості до І. Вагилевича у с. Ясень Стрийської округи (Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.). Із села Ясень фольклорист вирушив до Коломиї, пройшовши бойківсько-гуцульське етнографічне пограниччя і південно-західну межу Покуття, звідти повернувся до батьківського дому в село Чепелі. Восени цього самого року Я. Головацький відправився зі Львова до Кошчів, знову ж таки добре обміркувавши маршрут: член “Руської трійці” пішов не прямою дорогою, а повернув через с. Гошани до Самбора, а звідти в Карпати на бойківсько-лемківське пограниччя, а далі Лемківщиною до Словаччини. Повертаючись з навчання, Я. Головацький у 1835 р. відвідав Ужгород, а потім вирушив через усе Закарпаття до Коломиї, звідки повернувся у своє рідне село. Згадував Я. Головацький і про мандрівку 1836 р. з польським істориком і письменником А. Бельовським та художником В. Келесинським у стрийські Карпати до скель з печерами поблизу с. Бубнище [16, с. 29] та подорож восени цього ж року в ту саму місцевість з братом Іваном, де вони оглядали скелі біля с. Розгірче [13, с. 272]. Як зазначив Р. Кирчів, “новий у цій подорожі був для Я. Головацького відтинок шляху зі Стрия до Розгірча” [17, с. 129].

Усі ці мандрівки були результативними – Я. Головацький записував усе нові й нові фольклорні тексти. У його архівних матеріалах знаходяться відомості й про інші фольклористичні мандрівки у другій половині 30-х років [18; 19]. Сучасний фольклорист Р. Кирчів реконструював основні контури деяких з них. Загалом у цей проміжок часу (друга половина 30 – початок 40-х років), за даними цього вченого, Я. Головацький побував у теперішніх Миколаївському, Стрийському, Пустомитівському, Дрогобицькому, Бродівському, Жовківському, Сокальському, Радехівському, Кам'янка-Бузькому, Буському та Самбірському районах Львівської області, Косівському, Верховинському і Долинському районах Івано-Франківської області, в містах Ужгород і Мукачеве, Рахівському і Хустському районах Закарпатської області, відвідав численні містечка Лемківщини, побував у Семигородській землі в Румунії [17, с. 130 – 135]. З 1841 по 1847 рр. Я. Головацький жив у с. Микитинці (тепер Косівського р-ну Івано-Франківської обл.), а з 1847 по 1849 рр. у с. Хмелевій (нині Городенківського р-ну Івано-Франківської обл.). Як сільський священник він не мав змоги вирушати у фольклористичні експедиції, проте активно записував твори усної народної словесності як у цих, так і в сусідніх селах, “здебільшого з Покуття та Гуцульщини” [17, с. 136].

Аналіз усіх фольклористично-етнографічних маршрутів Я. Головацького у 30–40-х рр. ХІХ ст. докладно окреслив Р. Кирчів [17, с. 114–115], що дає змогу не лише верифікувати біографію фольклориста, а й науково опрацювати велику кількість фольклорного матеріалу, значна частина якого поміщена у збірці Я. Головацького “Народні пісні Галицької та Угорської Русі”.

Розглядаючи структуру збірки Я. Головацького, О. Бодяньський зазначив, що її фольклорний матеріал неоднаковий за якістю – тексти, що їх записали інші збирачі, не такі повні й багаті, як записи священника і професора Я. Головацького, зроблені в результаті експедицій майже усією Галицькою й Угорською Руссю у 1834–1840 рр. [20, с. ХІ; 5, с. 125].

Почесне місце, якщо не одне з найважливіших, серед фольклорного матеріалу в збірці Я. Головацького “Народні пісні Галицької та Угорської Русі” займають записи галицьких збирачів усної народної словесності. За свідченням упорядника збірки, О. Бодяньський назвав у “Предисловіє” збирачів, які по змозі працювали над максимально повним зібранням фольклорного матеріалу Галичини [20, с. ХІ]. Передусім ідеться про побратимів Я. Головацького – М. Шашкевича, І. Вагилевича, Г. Ількевича, а також І. Бірецького, Й. Левицького, Й. Лозинського, Й. Скоморовського, М. Тимняка, І. Білинського, К. Блонського. Всіляко допомагали фольклористові родичі й колеги з його найближчого оточення: І. Головацький, А. Шашкевич, М. Вагилевич, В. Бірецький, М. Бурачинська, Т. Бурачинський, А. Могилинецький, М. Кульчицький, А. Кобринський.

Збагатили текстове наповнення чотиритомника збірки Соломона Счасного (Львів, 1864 р.) [11, т. II, с. 739–841], Сидора Воробкевича, Й. Талапковича, М. Астряби, Гната Гальки, І. Гушалевича, М. Олексова.

Вагомим доповненням збірника “Народні пісні Галицької та Угорської Русі” є багатий матеріал з Пряшівщини (Південна Лемківщина), а саме: записи закарпатоукраїнських фольклористів О. Духновича, І. Талапковича, О. Павловича, братів Кларницьких, В. Сухого, Михайла Бескида, К. Шафранковича, І. Яцкевича, І. Воробля, В. Дениса, О. Митрака, Й. Петрашевича.

У другій половині ХІХ ст. Я. Головацький отримав фольклорні тексти від Гната Соячина, Феодора Савчина, Володимира Хиляка, Йосифа Попадюка, Миколи Височана, Мартина Пакижа, Андрія й Івана Слюзарів.

Окрім того, при доборі та впорядкуванні фольклорного матеріалу Я. Головацький користувався різноманітними виданнями українських народних пісень. Фольклорист простудіював праці Вацлава з Олеська “Piesni polskie i guskie ludu Galicyjskiego” (1833), “Русалку Дністровую” (1837), два томи “Piesni ludu polskiego w Galicyi” (1838), “Piesni ludu ruskiego w Galicyi” (1839) Ж. Паулі, “Малоросійські пісні” (1827), “Українські пісні” (1834) М. Максимовича, “Запорозьку Старину” (1834–1838) І. Срезневського, “Малоросійські і червононоруські народні думи і пісні” (1836) П. Лукашевича, “Граматику слов'яноноруську” (1830) М. Лучкая, “Ruskoje wesile” (1835) Й. Лозинського, “Думки і пісні та ще дещо” (1839) та “Народні южноруські пісні” (1854) А. Метлинського, “Записки о Южной Руси” (1856–1857) П. Куліша, газету “Киевлянин” за 1841 р., записки руського географічного товариства тощо.

Я. Головацький активно працював над можливістю видання збірки і саме О. Бодяньському – відому знавцеві української народної поезії і мови – судилося показати світові його масштабну фольклористичну працю “Народні пісні Галицької та Угорської Русі”. У повідомленні про мотиви і характер переписки з О. Бодяньським Я. Головацький зазначив, що майбутній видавець його чотиритомника цікавився галичанами і початками їхнього літературного руху [21, арк. 1]. Я. Головацький висловлював бажання, щоб пісні галицькі і закарпатські були видані окремими збірками, запитував чи “всі варіанти за рядом переписувати, чи може лише одну цілковиту пісню” [14, с. 128], неодноразово уточнював питання про фонетичну точність записів [14, с. 125, 128]. Уже з 1845 р. Я. Головацький почав надсилати О. Бодяньському тексти пісень [14, с. 132]. О. Бодяньський саме тоді приступив до видання “Чтеній в Обществе истории и древностей российских при Московском университете”. Через звільнення О. Бодяньського з цієї посади у 1848 р. видання затрималося, проте, як зазначила О. Рудловчак, видавець просив Я. Головацького не припиняти праці, і той у 1857 р. енергійно взявся за доповнення свого

рукопису галицькими та закарпатоукраїнськими матеріалами [22, с. 85]. У листі до О. Бодяньського від 1857 р. Я. Головацький писав, що до його пісень потрібно видати наспіви – “хоч би передрукувати ноти К. Липинського із видання Вацлава Залеського, доповнивши і поправивши по другим збіркам” [23, арк. 1 зв.]. Я. Головацький поміж викладацькою роботою у Львівському університеті активно займався організацією записування фольклорного матеріалу, упорядкуванням і наповненням збірки “Народні пісні Галицької та Угорської Русі”.

Поки не відомо, який заголовок первісно мав бути у збірки пісень Я. Головацького. У рукописних фондах надібуємо декілька варіантів: “Пісні народні Галицької руської”, “Галицькі народні пісні” [24, арк. 1], “Руські народні пісні”. У 1863 р. збірка вийшла в науковому кварталнику “Чтения” за редакцією О. Бодяньського під заголовком “Народні пісні Галицької та Угорської Русі, зібрані, укладені професором руської мови і словесності в Львівському університеті Я. Ф. Головацьким”, а вже у 1878 р. книжкове видання називалося “Народні пісні Галицької та Угорської Русі, зібрані Я. Ф. Головацьким”. На думку Р. Кирчіва, формулювання самого заголовка збірки у публікаціях “Чтения” є коректнішим та об’єктивнішим, ніж у пізнішому виданні 1878 р. [17, с. 223].

Публікування всього чотиритомника у “Чтениях” розтягнулося на п’ятнадцять років. Збірка Я. Головацького виходила у розділі “Слов’янські матеріали”. Друкування двох перших томів зайняло п’ять років, а всі додатки, історико-етнографічного нарису, географічної мапи з поясненнями та світлин – ще десять років. Усі ці нескінченні додатки затримували вихід у світ видання, не давали змоги належно розмістити та класифікувати матеріал і лише завдяки величезній праці О. Бодяньського вдалося завершити друкування збірки “Народні пісні Галицької та Угорської Русі”.

Ця збірка справила велике враження на Я. Головацького. У “Післяслові” він писав: “З тридцятих років я займався записуванням українських народних пісень у Галичині, північно-східній Угрії і Буковині – й після важкої праці, клопотів і старань нарешті виходить справжній збір народної творчості в чотирьох томах ...” [14, с. 167]. Фольклорист особисто підкреслив заслуги О. Бодяньського у виданні чотиритомника: “Я заборгував пану редактору й керівнику справжнього видання за його щирі співпрацю і невтомний труд та відчуваю себе публічно зобов’язаним заявити свою душевну вдячність Осипу Максимовичу Бодяньському” [14, с. 167].

Збірка Я. Головацького “Народні пісні Галицької та Угорської Русі” ілюструє буття фольклору в середовищі, доводить невичерпність, життєвість уснословеснознавчої традиції, відкриває широкий простір для досліджень народної поезики, ритміки, архетипної символіки, міфопоетики, переосмислення жанрів усної словесності. Із сучасними знаннями та розуміннями фольклору чотиритомник Я. Головацького дає можливість глибоко й усебічно розкрити феномен художнього мислення українського народу, заклавши нову сторінку в універсумі усної словесності.

Оцінка ролі й місця збірки Я. Головацького в історії української та загалом слов’янської фольклористики є окремою науковою темою. Лише значимо, що збірку високо оцінили О. Потебня, М. Драгоманов, І. Франко, Ф. Колесса та інші вчені, а твори з цієї збірки Я. Головацького й досі передруковують різні академічні та науково-популярні фольклористичні видання, що свідчить про наукову значущість праці побратима М. Шашкевича.

Література

1. Ваврик В. Р. Яков Федорович Головацкий. Его деятельность и значение в галицко-русской словесности / В. Р. Ваврик. — Львов, 1925. — 168 с.
2. Свенцицкий И. С. Материалы по истории возрождения Карпатской Руси / И. С. Свенцицкий. — Львів, 1909. — Т. 102.
3. Студинський К. Кореспонденція Я. Головацького в літах 1835–49 / К. Студинський. — Львів, 1909. — 463 с.
4. Студинський К. Кореспонденція Я. Головацького в літах 1850–62 / К. Студинський. — Львів, 1905. — 592 с.
5. Головацкий Я. История славянской филологии / Я. Головацкий // Ягич В. Энциклопедия славянской филологии. — Санкт-Петербург, 1910. — С. 498–500.
6. Возняк М. До “Русалки Дністрової”. Сучасні поправа Я. Головацького / М. Возняк // Слово. — Р. 1. — К. 2. — Львів, 1937. — С. 1–4.
7. Возняк М. Перша редакція “Розправи о язичі Южно-руским і его наречіях” Якова Головацького / М. Возняк. — Львів, 1914. — 40 с.
8. Возняк М. У століття “Зорі” Маркіяна Шашкевича. Нові розвідки про діяльність його гуртка / М. Возняк. — Львів : Накладом Богословського Наукового Товариства, 1935 — 1936. — 2 ч. — 324 с.
9. Панькевич І. Західноукраїнське відродження і Я. Коллар. З історії чехословацько-українських зв’язків / І. Панькевич. — Братислава, 1959. — С. 281–306.
10. Кирчів Р. Етнографічно-фольклористична діяльність “Руської трійці” / Р. Кирчів. — К., 1990. — 344 с.
11. Головацький Я. Народні пісні Галицької та Угорської Русі : у 3-х ч. : 4 т. — Москва, 1878.
12. Головацький Я. Заметки и дополнения к статьям г. Пыпина, напечатанным в “Вестнике Европы” за 1885 и 1886 годы. — 87 с.
13. Головацький Я. Пережитое и перестраданное / Я. Головацький // Письменники Західної України 30–50 років XIX ст. — К., 1965. — С. 229–285.
14. Листування Я. Головацького з О. Бодяньським // За сто літ. Матеріали з громадського і літературного життя України XIX і початків XX століття. — Київ, 1930. — Книга п’ята. — С. 121–169.
15. Головацький Я. Распределение и дополнение народных песен Галицкой и Угорской Руси / Народные песни Галицкой и Угорской Руси / Я. Головацький. — Москва, 1878. — Т. IV. — 4–16 с.
16. Головацький Я. Воспоминание о Маркиане Шашкевиче и Иване Вагилевиче / Я. Головацький // Литературный сборник. — Львів, 1885. — Вып. 1/3. — 10–41 с.
17. Кирчів Р. Етнографічно-фольклористична діяльність “Руської трійці” / Р. Кирчів. — Львів, 2011. — 424 с.
18. Головацький Я. Етнографічні записки та записи пісень зроблені під час подорожі у 1839 р. — Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. — Відділ рукописів. — Фонд Я. Головацького. — П 49. — Спр. 726. — 36 арк.

19. Головацький Я. Етнографічні записки з подорожі по Східній Галичині і Закарпатській Україні. — Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. — Відділ рукописів. — Фонд Я. Головацького. — П 49. — Спр. 725. — 43 арк.
20. Бодянский О. Предсловіе. Чтенія в Императорского Общества исторіи и древностей російских при Московском университете / О. Бодянский. — Москва, 1863. — XII с.
21. Інститут літератури ім. Т. Шевченка. — Відділ рукописних фондів та текстології. — Фонд 104. — № 108. — 4 арк.
22. Рудловчак О. Збірник західноукраїнських народних пісень Я. Головацького і першоджерела вміщених у ньому закарпатоукраїнських пісенних текстів / О. Рудловчак / Науковий збірник Музею української культури у Свиднику / за ред. І. Русинка. — Пряшів, 1980. — Книга перша. — С. 83–129.
23. Інститут літератури ім. Т. Шевченка. — Відділ рукописних фондів та текстології. — Фонд 104, № 166. — 3 арк.
24. Головацький Я. Зауваження про народну пісенну творчість (жанри), матеріали до видання збірки українських народних пісень. — Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. — Відділ рукописів. — Фонд Я. Головацького. — П 49. — Спр. 727. — 19 арк.
25. Головацький Я. Етнографічні записки з Наддністрянщини (Прикарпаття) — Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. — Відділ рукописів. — Фонд Я. Головацького. — П 49. — Спр. 724. — 5 арк.
26. Студинський К. Кореспонденція Я. Головацького в літах 1850–62 / К. Студинський . — Львів, 1905. — 592 с.

The article stated prerequisites edition collection Y. Holovats'kyi "People's Songs Halyskoy and Uborskoy Rus". Reconstructed scheme places folklore-ethnographic travels Y. Holovats'kyi. Filed process of gathering material, its processing, sorting and printing a four. The accent on folklore filled book "People's Songs Halyskoy and Uborskoy Rus". Specified informants Y. Holovats'kyi. Displaying Merit O. Bodyanskyi in entering the world of work outstanding folklore Y. Holovats'kyi.

Key words: our-volume, oral literature, folklore-ethnographic journey, collecting activities, informant, zakarpatoukrainsky folklore.